

NÁVRH KROKOV & ODPORÚČANIA PRE REVITALIZÁCIU AREÁLU MEDENÉHO HÁMRA ZÁZNAM A ZÁVERY Z WORKSHOPU POČAS ODBORNÉHO FÓRA

29. marca 2023, Cikkerova sieň Radnice, Banská Bystrica

Zoznam účastníkov a účastníčok workshopu:

Mgr. Monika Pastuchová

vedúca kancelárie primátora mesta BB

Ing. arch. Peter Surovec

vedúci Oddelenia architektúry mesta BB

Ing. Vladimír Brieda

vedúci Oddelenia implementácie projektov mesta BB

Ing. Jana Očenášová

vedúca Oddelenia kultúry mesta BB

Mgr. Tomáš Pastorok

vedúci Oddelenia cestovného ruchu mesta BB

PhDr. Stanislav Mičev, PhD.

predseda Pracovnej skupiny Za záchranu Medeného hámra

Mgr. Juraj Havlík

predseda OZ ZA! Medený hámor (ref. pre revitalizácie BBSK)

MSc. Lívia Gažová, PhD.

facilitátorka, členka OZ ZA! Medený hámor (a Čierne diery)

Ing. Iveta Niňajová, PhD.

facilitátorka, členka OZ ZA! Medený hámor

Mgr.art. Eva Mazancová, ArtD.

zapisovateľka (Dialogue centre, n.o.)

Ing. arch. Hana Kasová

vedúca Oddelenia územ. plánovania a živ. prostredia BBSK

Ing. Jiří Pěč, PhD.

výkonný riaditeľ OOCR

Mgr. Ing. Daniela Volenská, PhD.

zástupkyňa BBSK, predsedkyňa KOOCR

Mgr. Zuzana Rěvészová, PhD.

sociologička, kolektív Spolka

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD., MSc.

generálny riaditeľ PÚ SR

Mgr. Anna Tuhárska

referát svetového kultúrneho dedičstva PÚ SR

Ing. arch. Mária Flórová

riaditeľka KPÚ BB

Ing. arch. Kornel Kobák

1. podpredseda SKA

doc. Ing. Eva Kráľová, PhD.

architektka, Ústav manažmentu STU

doc. Ing. Vladimír Ondrejčíka, PhD.

Oddelenie priestorového plánovania, ÚM STU

Mgr. Michal Hrčka, PhD.

konateľ v Obnova s.r.o.

Mgr. Ľubica Fillová

spracovateľka pamiatkového výskumu MH

Mgr. Michal Šimkovič

spracovateľ pamiatkového výskumu MH

JUDr., Mgr. Martin Kvietok

archeológ, spracovateľ výskumu MH

Ing. Vladimír Mlýnek

statik, spracovateľ posúdenia objektov MH

Mgr. Slavomír Mikita, PhD.

odborný riešiteľ v GEOTest, a.s. (envirozáťaž)

Mgr. Miroslav Lacko, PhD.

historik

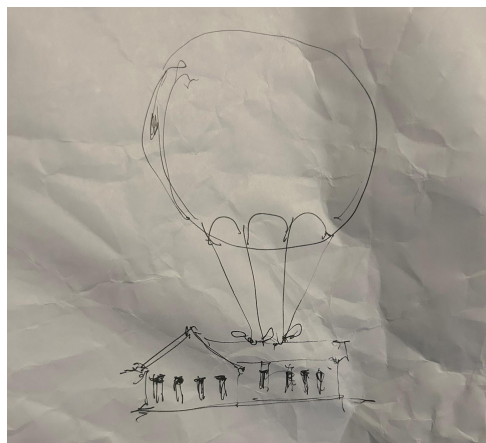
Ing. Stanislav Manca

dokumentarista (filmy Cesty medi)

Ciele a metódy

Diskusiu počas workshopu viedla Lívia Gažová a asistovala jej Iveta Niňajová, obidve skúsené facilitátorky podobných stretnutí, a zároveň zakladajúce členky občianskeho združenia ZA! Medený hámor.

Diskusia mala svojich 6 pravidiel, ktoré sa predstavili na úvod a ku ktorým sa viacerí účastníci diskusie priebežne vracali, čo diskusiu dokázalo udržať štruktúrovanú a vecnú: (1) neskáčeme si do reči, (2) rešpektujeme sa navzájom, (3) berieme si adekvátne množstvo času, aby sa dostal k slovu každý, (4) každý nápad je vhodné povedať, (5) každý z nás má svoju expertízu, (6) toto je uzavreté fórum, kde môže odznieť čokoľvek.

Cieľom workshopu bolo **získať ucelenú predstavu o procese revitalizácie areálu Medeného hámra** a načrtnúť postupnosť krokov a aktivít v časovej línii rokov 2023 - 2030, a to **v 8 strategických témach**, ktoré sa týkajú riadenia projektu Revitalizácie Medeného hámra (ďalej ako "projekt revitalizácie MH"):

1. **Sanácia**
2. **Urbanizmus a architektúra**
3. **Pamiatková obnova**
4. **Plánovanie a riadenie**
5. **Komunikácia a participácia**
6. **Európske dedičstvo a medzinárodné partnerstvá**
7. **Vlastníctvo a správa**
8. **Financovanie** (prierezová téma)

Diskusia sa venovala aj určeniu priorít za jednotlivé strategické témy a stanoveniu zodpovedných prípadne spolupracujúcich subjektov. Vytvorili sme tak **základ pre strategický plán projektu revitalizácie MH**.

Pripomienkovanie návrhu rozvoja areálu MH a jeho funkcií (Spolka)

Počas workshopu mali účastníci na úvod možnosť **okomentovať priestorové členenie, rozmiestnenie a rozsah funkcií umiestnených do objektov v areáli Medeného hámra, ktoré boli výstupom participácie s verejnosťou kolektívom SPOLKA** pre mesto Banská Bystrica (dotazník vyplnený 1200 respondentmi, hĺbkové osobné rozhovory a stolová hra mienkotvorných osobností spojených s témou Medeného hámra). Tieto boli navrhnuté tak, aby zohľadňovali udržateľnosť areálu ako celku a aj s ohľadom na verejný záujem.

Odznali nasledovné návrhy a pripomienky:

- necementovať súčasný stav objektov v areáli - napríklad nechať naprojektovať NOVOTVAR v centrálnej časti areálu na mieste historicko - kultúrne bezvýznamných stavieb;
- v zadaní súťaže určite neumiestňovať funkcie do objektov - nezáväzovať architektom ruky a nechať priestor (otvorenosť) pre ich tvorbu;
- chýba funkcia SPRÁVCOVSKÝ PRIESTOR;
- funkcia UBYTOVANIE - nielen ako dočasné ubytovanie pre umelcov, prípadne správcovské ubytovanie, ale aj ako komerčná aktivita na generovanie príjmu napr. zážitkové (niečo extra) ubytovanie vo vyššej cene; v meste BB je vo všeobecnosti nedostatok ubytovacích kapacít; zvážiť či je to vhodné alebo nevhodné a či ubytovanie nesituovať skôr v meste; ak je pre hotel minimum 50 izieb - je takáto kapacita vôbec reálna na umiestnenie v tomto areáli?;
- funkcia PARKOVANIE - či v areáli umiestňovať alebo neumiestňovať parkovanie (napr. pre školské autobusy) - okolie nemá tieto možnosti; umiestniť napr. nad hiartami; zachovať pomer zeleň a parkovanie;
- funkcia KULTÚRNY PRIESTOR - riešiť multifunkčne aj ako EVENTOVÝ PRIESTOR, kvôli možnostiam prenájmu a generovaniu príjmu;
- funkcia MÚZEUM - múzeum spracovania medi, ktoré by malo prezentovať: (1) výrobný reťazec mediarskeho podniku, (2) predmety, ktoré sa v MH vyrábali z medi (napr. vyklepávaním) a (3) život baníkov/mediarov; nekonkurovať Thurzovsko - Fuggerovskej expozícii v Barbakane; spracovať prehľad možných výpožičiek z iných múzeí (Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici, Slovenské technické múzeum v Košiciach); múzeum by nemalo byť preexponované, aby sa nestratila autenticita; konzervačný prístup prezentácie (neomietiť, priznať historické "vrstvy"); autenticita je dnes len v hiartoch, aj tie sú bez pôvodnej technológie - využiť moderné multimédiá, virtuálnu realitu, projekcie a hrať sa so svetlom a premietaním; v areáli MH by mal návštevník získať informácie, kam ďalej ísť po "ceste medi" do okolia Banskej Bystrice alebo zostať v BB na ďalších troch miestach, ktoré prezentujú medenú históriu BB (Barbakan, Thurzov dom a Vila Skuteckého);
- chýba ELEMENT VODY - aj keď je vodný náhod prerušený a chýba autenticita; správnou interpretáciou by bolo možné vodu ako cirkulačný systém aj s replikou kolesa umiestniť v areáli;
- na zváženie PRESTREŠENIE AREÁLU - rozšírenie priestorových možností; viac pohodlia; ako zimná záhrada; regenerácia rastlinami a zeleňou;
- na zváženie, či neumiestniť do areálu napr. modernú DSS podľa vzoru Fuggerei v Augsburgu;
- jednoznačne zohľadniť zahraničnú významnosť THURZO - FUGGEROVSKEJ histórie;
- ARCHÍV je pasívna funkcia, ktorá nemusí byť pre tento areál vhodná - je na zváženie či ho ako funkciu vôbec navrhovať.

Hlavná aktivita: Proces revitalizácie areálu MH

V ďalšom kroku metódou “popcorn” (povedz, čo ti napadne) sa v preddefinovaných 8 strategických témach generovali **návrhy na aktivity prípadne kroky, ktoré je potrebné v čase realizovať** a viažu sa k úspešnej revitalizácii Medeného hámra. Odborníci generovali najmä také kroky a aktivity, ktoré boli buď naliehavé alebo sa týkali najbližších 3 rokov (2023 - 2025). Pôvodný zámer generovania aktivít na časovej osi až do roku 2030 sa nepodarilo naplniť, ale zo skúseností sa domnievame, že odborníci boli príliš optimistickí a navrhnuté aktivity budú v slovenských podmienkach realizované najskôr počas najbližších 5 rokov. Ich prehľad je zhrnutý v prehľade nižšie.

Strategická téma	Kroky/aktivity v priebehu rokov 2023 - 2025 (2027)	TÉMA 8 FINANCIE
1.SANÁCIA - sanácia havarijného stavu objektov a riešenie envirozát'aží	A <ol style="list-style-type: none"> vychádzať zo statického posudku a „Technickej správy o stave kultúrnej pamiatky“ spracovanej odborom preventívnej údržby PÚ SR (v rámci projektu Pro Monumenta) a zdefinovať rozsah a postupnosť sanačných prác. urgentne riešiť havarijný stav objektov (konzervácia havarijného stavu strechy) aktualizovať statický posudok z roku 2019 získať vyjadrenie KPÚ k sanačným prácam z aktualizovaného statického posudku projekcia sanačných prác - príprava projektovej dokumentácie sanačných prác zahájiť sanačné práce navrhnuté v statickom posudku (podstojkovanie, klenby, zabezpečenie krovu, trhliny) získanie finančných zdrojov na sanačné práce - mestský rozpočet a verejná zbierka vyhlásená Mestom BB a združením ZA! Medený hámor 	☒
	B <ol style="list-style-type: none"> likvidácia envirozát'aže - navrhnuté opatrenie: zníženie koncentrácie podzemnej vody v areáli MH určenie povinnej osoby pri envirozát'aži - pravdepodobne MŽP získanie finančných zdrojov na likvidáciu envirozát'aže 	☒
2.URBANIZMUS A ARCHITEKTÚRA	A <ol style="list-style-type: none"> ako súčasť strategického dokumentu (téma 4) zdefinovať celkovú víziu a určiť čo je prvý impulz rozvoja v areáli + navrhnuť etapizáciu investície a prvý pilotný objekt <ul style="list-style-type: none"> navrhnuť spôsoby a modely, aby projekt revitalizácie MH nebol pre mesto BB veľké sústo a ako mesto BB nenechať v celom procese osamotené, prijatť (politickú a odbornú) dohodu o etapizácii investície v Medenom hámri zahájiť aktivistickú - nultú etapu “aktivít” v Medenom hámri (s ohľadom na bezpečnosť priestoru pre verejnosť) - v spolupráci so združením ZA! Medený hámor prístupovať k areálu ako k celku a začať riešiť jeden objekt, aby bol zrealizovaný prvý konkrétny výsledok a dôvera verejnosti vzrástla (dielne?, hiarty?) <ul style="list-style-type: none"> postupovať podľa vzoru Dolných Vítkovic v Ostrave “salámovou metódou” (neriešiť všetko naraz, ale postupne) získanie finančných zdrojov spoločne s STU na medzinárodnú architektonickú súťaž - podobne ako získalo mesto Trenčín na revitalizáciu nábrežia v spolupráci s STU Bratislava nechať spracovať overovaciu štúdiu na celý areál (pred zadaním medzinárodnej súťaže) príprava podkladov pre medzinárodnú súťaž finalizácia a zverejnenie zadania medzinárodnej architektonicko - urbanistickej súťaže vyhodnotenie medzinárodnej architektonicko - urbanistickej súťaže dopracovanie víťazného návrhu príprava všetkých stupňov projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie (DUR), PD pre stavebné povolenie a realizačný projekt s 	☒

		výkazom výmer	
	B	1. prijať (politické a odborné) rozhodnutie, či realizovať územný plán zóny	
3. PAMIATKOVÁ OBNOVA		<ol style="list-style-type: none"> 1. pripraviť prezentáciu hiartov v súčasnom stave 2. prioritizovať Medený hámor na Ministerstve kultúry SR pre možnosť čerpať fondy z Nórskeho finančného mechanizmu 3. nechať spracovať serióznu historickú štúdiu o "ceste medi", opretú o archívy 4. dokončiť pamiatkový výskum na celý areál 5. dokončiť archeologický výskum na celý areál 6. spracovať statický posudok aj na ďalšie NKP budovy v areáli MH 7. priebežne financovať výskumy a projektové dokumentácie zo štátneho rozpočtu, z programu Obnovme si svoj dom 8. pamiatkovú obnovu financovať z Nórskeho finančného mechanizmu 	☒ ☒
4. PLÁNOVANIE A RIADENIE (zámer, funkcia, aktivity)		<ol style="list-style-type: none"> 1. spracovať strategický dokument rozvoja celého areálu Medeného hámra, ktorého súčasťou bude vízia, dlhodobé a krátkodobé ciele pre revitalizačný projekt MH; projekt bude rozpracovaný ako integrovaná územná investícia (IÚ) pre integrovanú územnú stratégiu IÚS BBSK a IÚS UMR BB 2. mesto BB by si malo zobrať za svoju hlavnú prioritu projekt revitalizácie Medeného hámra ako IÚ a zafinancovať sanáciu (téma 1) a prípravu pamiatkovej obnovy (téma 3) - ideálne v termíne do konca roka 2025 3. spracovať biznis model pre MH vo forme štúdie dopadov (sociálny, kultúrny) a prepočtu ekonomickej udržateľnosti - mal by byť súčasťou overovacej štúdie (viď téma 2) 4. osloviť Slovenské technické múzeum Košice kvôli histórii medi (partnerstvo, odborná expertíza) 5. navrhnuť model spolupráce pre obce a mestá "medi" a zapojiť ich do procesu revitalizácie MH 6. navrhnuť model spolupráce pre 3 lokality s prezentáciou medi na území BB (SSM a Thurzov dom, SSG a Vila Skuteckého a Expozícia Thurzo - Fugger v Barbakane) a realizovať spoločné prezentačné aktivity 7. zapracovať (integrovať) strategický dokument pre MH (aktivita 6.1) do iných strategických dokumentov na území mesta, UMR BB a VÚC BBSK 8. zafinancovať časť IÚ pre revitalizačný projekt MH zo zdrojov IÚS BBSK a IÚS UMR BB 	☒ ☒ ☒
5. KOMUNIKÁCIA A PARTICIPÁCIA		<ol style="list-style-type: none"> 1. nerobiť areál len pre turistov ale aj pre miestnych 2. využiť výhodu a skúsenosti Banskej Bystrice v občianskom dialógu na budovanie hrdosti 3. zosieťovať, čo už je urobené, existujúce, funkčné na Medenej ceste (v BB a aj v okolí) a toto komunikovať 4. participovať s Univerzitou Mateja Bela (odborná pomoc) 5. participovať so štátnymi inštitúciami, ktoré sídlia v BB 6. vytvoriť "Medený klaster" 7. ukazať aj iné miesta spojené s meďou - predať Banskú Bystricu Bystričanom (napr. Vila Skuteckého) 8. vytvoriť "expertnú platformu" na tvorbu zadania - úprava výstupu z participácie 9. vysvetľovanie mestským poslancom - predstavené výstupu z participácie realizovanej kolektívom SPOLKA a následných krokov 10. wau efekt udržiavať u občanov priebežne cez "expertnú platformu" a zapojiť vysvetľovanie jednotlivých krokov verejnosti 11. komunikovať parciálne výsledky, aby ľudia vedeli a videli (vysvetľovanie etapizácie) 12. priebežne udržiavaná a posilňovaná participácia, aj cez občianske ambasádorstvo a kampane <p>Poznámka: Participácia je priebežný proces demokratizácie zámeru za účasti verejnosti.</p>	

6. EURÓPSKE DEDIČSTVO A MEDZINÁRODNÉ PARTNERSTVÁ	A	<ol style="list-style-type: none"> Prijať (politické a odborné) rozhodnutie, či mesto BB chce ísť do značky Európske dedičstvo a ak áno, tak je to možné len za podmienky, že bude o objekty NKP postarané a budú jasne definované benefity pre návštevníkov a edukačné programy pre mládež. Prípraviť nominačný projekt (2-ročný cyklus predkladania) - začať najskôr k 1.1.2025, keď sa revitalizáciu areálu výrazne posunie. 	
	B	<ol style="list-style-type: none"> Vytvoriť aktívne partnerstvo so Slovensko - bavorskou komisiou cez MZV SR (zasadnutie v apríli 2023 v BA) Vyhľadať maďarských partnerov pre Interreg projekt Podat' Interreg projekt s maďarským partnerom Vyhľadať a zapojiť rakúske a nemecké "medené" lokality do medzinárodných projektov. 	☒ ☒
7. VLASTNÍCTVO A SPRÁVA	A	<ol style="list-style-type: none"> Prijať (politické a odborné) rozhodnutie, kto je investorom projektu revitalizácie Medeného hámra? Prijať (politické) rozhodnutie, ktorý komunálny politik si zoberie za svoje projekt revitalizácie MH - kto je politický ambasádor? Prijať (politické a odborné) rozhodnutie o odkúpení celého areálu alebo dohoda s vlastníkmi (aké sú podmienky dohody?) Uzavrieť dohodu o spolupráci s vlastníkmi v areáli MH (zdieľaná vízia, aké kto podnikne kroky na prospech naplnenia vízie) Nadobudnutie ďalších objektov v areáli Mestom BB (dohoda o splátkovom kalendári) - je možné len z rozpočtu mesta BB prípadne VÚC BBSK 	☒
	B	<ol style="list-style-type: none"> Prijať (politické a odborné) rozhodnutie, kto bude správcovská entita v areáli a akú bude mať právnu formu? Ak to bude nezisková organizácia - môže čerpať financie z Creative Europe Ak to bude s.r.o. tak by od začiatku mala byť plátcou DPH Ak mesto BB bude developerom, môže založiť firmu sám alebo v spojení s inými entitami (brať do úvahy možnosti čerpania grantových zdrojov a úverov) Je možné využiť zriadené OZ pre Európske mesto športu "Spolu sme Bystrica" Nájsť rolu a kompetencie pre združenie ZA! Medený hámor 	☒
8. FINANCOVANIE		<ol style="list-style-type: none"> Nechať spracovať znalecký posudok na celý areál s ohodnotením pozemkov pred a po sanácií environmentálnych záťaží. V prípade odkúpenia ďalších NKP budov v areáli MH do vlastníctva mesta BB, dohodnúť splátkový kalendár na 3 roky. Inšpirovať sa holandským modelom pre financovanie revitalizácie technických pamiatok, kde samospráva vystupuje v roli developera a za financuje prípravné práce (projektovú dokumentáciu s funkciami, ktoré sú pre mesto najprospešnejšie alebo potrebné; investíciu z úverových zdrojov zrealizuje a rozbehne prenájom priestorov podnikateľom/umelcom ai. a financuje prevádzku budovy počas 2 rokov), následne investíciu predá. Vyhlasiť verejnú zbierku spoločne so združením ZA! Medený hámor na sanáciu (téma 1) Výskumy a PD pre hiarty a dielne financovať zo zdrojov MKSR Obnovme si svoj dom (téma 3) Získať financovanie pre proces prípravy a vyhlásenia medzinárodnej architektonickej súťaže spoločne s STU, Ústavom manažmentu, ktorý takto získal zdroje pre mesto Trenčín na revitalizáciu nábrežia cez Švajčiarsky finančný mechanizmus. Taktické architektonické intervencie v areáli MH financovať zo zdrojov Creative Europe (téma 5) Aktualizovať VZN o miestnych daniach a poplatkoch a vlastníkom objektov v areáli MH odpustiť dane, ktoré sa oni zaviazu vložiť do financovania výskumov Na príklade Kalvárie v Banskej Štiavnici uvažovať nad získaním Generálneho sponzora revitalizácie MH zo súkromného sektora (v BŠ 	

	<p>to bola Nadácia VÚB)</p> <p>10. Každoročne v rozpočte mesta BB vyčleniť istú čiastku na financovanie revitalizácie Medeného hámra.</p> <p>11. V strategickom dokumente odhadnúť ako drahý bude tento projekt - odhad investičných výdavkov (téma 4)</p> <p>12. V strategickom dokumente zadefinovať možné finančné zdroje pre revitalizáciu MH ako IÚI (téma 4)</p> <p>13. V strategickom dokumente zadefinovať možnosti "sociálnych investícií" a využitia "sociálneho podnikania" (téma 5)</p>	
--	---	--

Po generovaní ideí na aktivity a kroky vedúce k revitalizácii Medeného hámra, nasledovala krátka diskusia o **zodpovednosti za jednotlivé navrhnuté aktivity/kroky**. Väčšina aktivít zostala na zodpovednosti mesta Banská Bystrica, aktivistov ako zástupcov verejnosti a občianskej spoločnosti (NGO), pamiatkarov z Pamiatkového úradu a Krajského pamiatkového úradu (KPÚ).

Účastníci workshopu tiež navrhli, koho ďalšieho prizvať do procesu prípravy a samotnej revitalizácie Medeného hámra. Niektorí účastníci za seba, alebo inštitúcie, ktoré zastupovali, navrhli čím a ako vedia konkrétne prispieť:

- **UNIVERZITA A AKADEMICKÝ SEKTOR S PRAKTICKÝM PRESAHOM** - je to istá forma ich spoločenskej zodpovednosti
 - Univerzita Mateja Bela (napr. Katedra histórie) - zo skúseností prizvať len na základe osobného oslovenia konkrétnych akademikov; na UMB chýbajú miestni historici/výskumníci na hospodárske dejiny;
 - STU Bratislava, Ústav manažmentu, Centrum excelentnosti pre projekty - metodológia tvorby biznis modelu a prepočtu urbánnej ekonomiky, vyhľadanie zdrojov na financovanie prípravy a realizácie medzinárodnej architektonickej súťaže;
 - Miroslav Lacko - nezávislý historik hospodárskych dejín, ktorý pôsobí na univerzitách v zahraničí - dal do pozornosti svoju autorskú publikáciu, ktorá mu vyšla v zahraničí a týka sa témy "medenej histórie" DER THURZO KÓDEX a tiež dva nové výskumné projekty, na ktorých pracuje v Nemecku a v Rakúsku: "Technologické inovácie v Banskej Bystrici" a "Podnikanie Fuggerovcov v 16. storočí";
- **NÁRODNÉ FONDOVÉ INŠTITÚCIE** (Slovenské banské múzeum, Slovenské technické múzeum, Banský archív, Slovenské národné múzeum, Slovenská národná galéria) - získanie predmetov z depozitov do výpožičky; nastavenie programov edukácie a interpretácie v budúcich expozíciách;
- **REGIONÁLNE KULTÚRNE INŠTITÚCIE** (Stredoslovenské múzeum, Stredoslovenská galéria) - získanie predmetov z depozitov do výpožičky; nastavenie programov edukácie a interpretácie v budúcich expozíciách;
- **MINISTERSTVO KULTÚRY** - subjekt vhodný na užšiu spoluprácu;
- **BBSK** - sa zapojí formou nejakej pomoci;
- **KOMORA ARCHITEKTOV** - overí budúcu architektonickú súťaž a zverejní ju;
- **ODBORNÍCI V ZAHRANIČÍ** - filmár pán Manca, autor dokumentu "Cesty medi" navrhol, že dá k dispozícii kontakty na múzeá, výskumníkov v zahraničí, ktorí sa odborne venujú "ťažbe, spracovaniu a obchodovaniu s meďou a výrobkami z nej";
- **urbanistka Hana Kasová** navrhla, že vie sprostredkovať kontakt na holandskej ambasáde, aby sme sa mohli učiť cez konkrétne príklady dobrej praxe; **Juraj Havlík** vie sprostredkovať kontakty na Veľvyslanectvo Spolkovej republiky Nemecko a na Slovensko-nemeckú obchodnú a priemyselnú komoru
- **Odbor hlavného architekta mesta BB** - má záujem sa intenzívnejšie zapojiť do procesu prípravy revitalizácie MH.

Na záver odbornej debaty odznel návrh na druhé "**jesenné odborné fórum**", ktoré by okrem prezentácie a odbornej diskusie k aktuálnemu stavu (posunu) prípravných prác na revitalizácii Medeného hámra, mohlo poskytnúť priestor na diskusiu o iných úspešných revitalizáciách technických pamiatok (napr. ja v Čechách, v Poľsku, v Nemecku ai.), prípadne by mohlo slúžiť na prezentáciu a workshop s holandskými expertmi v téme revitalizácie technických pamiatok.

Výstupy zahrievacej aktivity ako "bonus" záznamu

Zahrievacia aktivita na úvod workshopu mala stimulovať budúcu diskusiu. Počas nej si účastníci workshopu mali pre seba zvizualizovať budúcnosť v Medenom hámri. Mali si predstaviť, čo možno najuletenejšiu aktivitu alebo pocit, ktorý sa v budúcnosti v Medenom hámri udeje, alebo čo by tam radi zažili. Padli viaceré inšpiratívne návrhy:

- "tak to vyšlo"
- oprava sanácia strechy dielní
- komplexná obnova financovaná z verejných zdrojov
- multikultúrne skupiny ľudí z celého sveta
- zájazd seniorov
- kreativita
- zážitkové miesto Všetkého možného
- medené kúpele
- prezentácia remesiel spojená s kováčstvom a výrobou medi
- múzeum historických kostýmov a módne prehliadky
- výstava o kolonializme a kapitalizme na príklade spojení s Hámrom (umelecký a vedecký výskum)
- kino s projekciou filmu "Cesta medi"s vínkom v ruke a s príjemnými ľuďmi
- káva s priateľmi
- ubytovanie
- živý hámor
- článkovanie na náhone
- namočiť si nohy vo funkčnom vodnom náhone
- akustický koncert Stinga
- koncert
- bungee jumping
- výšplhať po lezeckej stene k najvyššiemu bodu hámra
- let balónom štartuje z hámra
- nájsť poklad

Závery a odporúčania

Odborné fórum, ktoré sa v Banskej Bystrici k téme hľadania riešení pre revitalizáciu Medeného hámra zišlo, bolo zložením účastníkov **jedinečným svojho druhu na Slovensku**. "Vedomostný a skúsenostný trust", ktorý sa vďaka spolupráci mesta Banská Bystrica so združením ZA! Medený hámor sformoval, zanechal v každom z účastníkov silný dojem. Väčšina z účastníkov sa vyjadrila, že by rada zostala nápomocná aj v ďalších krokoch prípravného procesu. Niektorí dokonca konkretizovali aj svoju formu a mieru zapojenia.

Odborná verejnosť jednoznačne vyzdvihla významnosť areálu Medeného hámra v hospodárskych dejinách Európy a navrhla vedeniu Mesta Banská Bystrica **riešiť revitalizáciu areálu ako celku**.

Účastníci sa tiež zhodli na tom, že **"odkaz a hlas Medeného hámra musí žiť paralelne medzi ľuďmi, kým sa bude pracovať na jeho obnove a záchrane"**.

Na otázku, akú rolu by malo zohrať združenie ZA! Medený hámor bola daná odpoveď, že **"pokračovať v tom čo robíte a skúsiť čím skôr zaktivizovať mesto a ďalších aktérov na sanáciu"**.

Ako spoluorganizátori odborného fóra za združenie ZA! Medený hámor navrhujeme, aby bola opätovne obnovená **pracovná skupina Za záchranu Medeného hámra** zriadená primátorom mesta Banská Bystrica, ktorej členmi by mali byť garanti za 8 strategických tém, ktorí budú viesť pracovné podskupiny.

Na základe skúseností členiek a členov združenia ZA! Medený hámor a z ich pozorovaní (aj počas odborného fóra) si dovoľujeme navrhnúť nasledovné osoby za garantov a členov podskupín:

Strategická téma		Garant pracovnej podskupiny	Členovia pracovnej podskupiny
1	SANÁCIA		<ul style="list-style-type: none"> - Juraj Havlík - KPÚ - Pro Monumenta - Obnova s.r.o. - Doc. Eva Králová
2	URBANIZMUS A ARCHITEKTÚRA	Lívia Gažová	<ul style="list-style-type: none"> - hlavný architekt mesta BB - Pamiatkový úrad - KPÚ - Komora architektov - Doc. Eva Králová
3	PAMIATKOVÁ OBNOVA	Hana Kasová	<ul style="list-style-type: none"> - Lívia Gažová - KPÚ - Pro Monumenta
4	PLÁNOVANIE A RIADENIE	Iveta Niňajová	<ul style="list-style-type: none"> - odbor stratégie mesta BB - odbor stratégie BBSK
5	KOMUNIKÁCIA A PARTICIPÁCIA	Juraj Havlík	<ul style="list-style-type: none"> - komunikačný odbor mesta BB - odbor cestovného ruchu mesta BB - odbor kultúry mesta BB - OOCR Stredné Slovensko - kolektív SPOLKA
6	EURÓPSKE DEDIČSTVO A MEDZINÁRODNÉ PARTNERSTVÁ	Anna Tuhárska	<ul style="list-style-type: none"> - Lívia Gažová / Iveta Niňajová
7	VLASTNÍCTVO A SPRÁVA		<ul style="list-style-type: none"> - Juraj Havlík - odbor majetku mesta BB
8	FINANCOVANIE		<ul style="list-style-type: none"> - Iveta Niňajová - STU, Ústav manažmentu - projektové oddelenie mesta BB

Rovnako na základe skúseností členiek a členov združenia, ZA! Medený hámor navrhuje neodkladnú a urýchlenú realizáciu nasledovných **prioritných aktivít pre rok 2023**, ktoré boli navrhnuté počas workshopu a ich zahrnutie do **“Akčného plánu revitalizácie Medeného hámra pre rok 2023”** (ďalej len “akčný plán”).

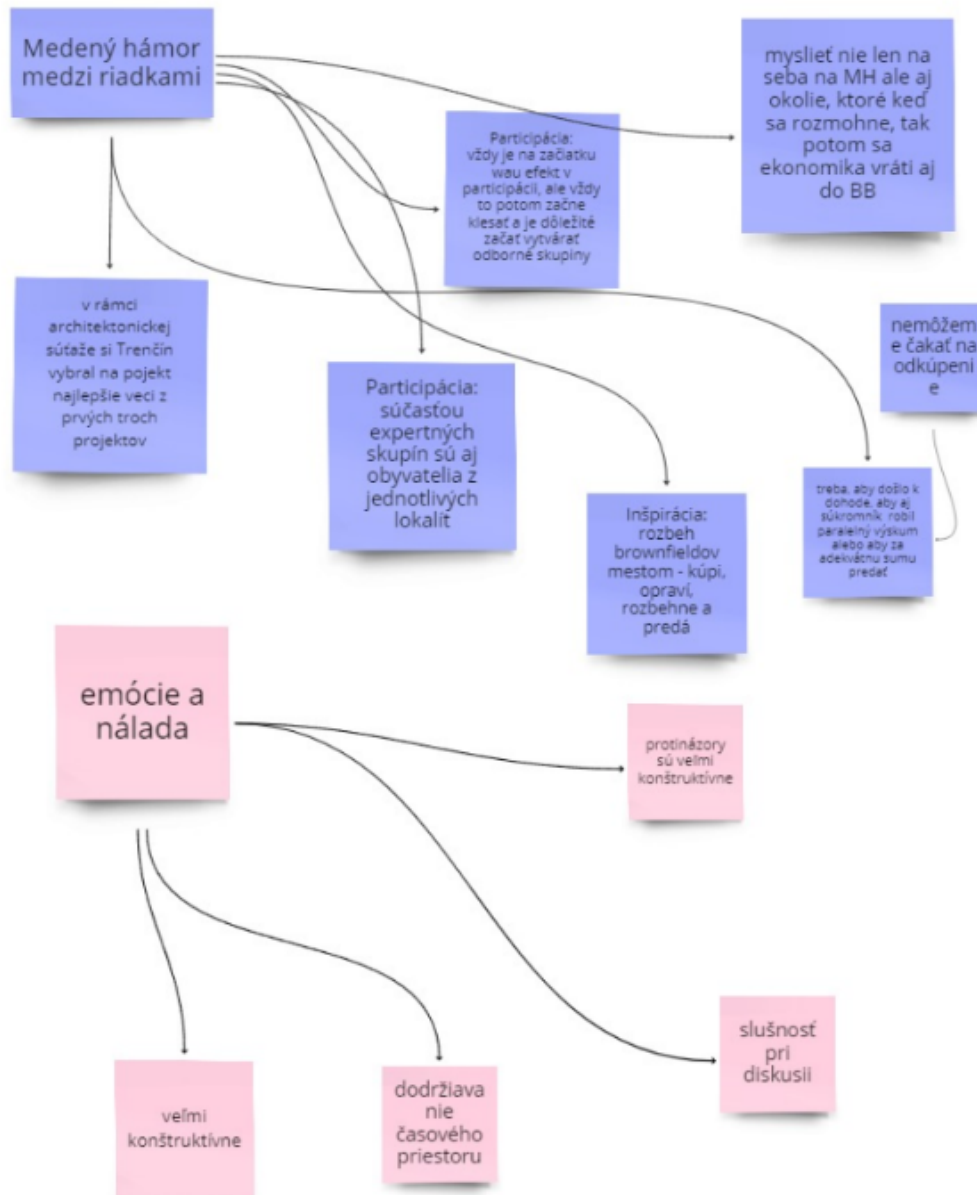
Domnievame sa, že ak sa aktivity zahrnuté v akčnom pláne majú realizovať kvalitne a včas, je nevyhnutné, aby plnenie tejto agendy zastrešila (interne alebo externe) jedna konkrétne osoba na pozícii tzv. **manažéra revitalizácie**, ideálne, ktorá má s procesom revitalizácie nevyužívaných budov aj praktické skúsenosti.

Strategická téma		Prioritná aktivita Mesta BB pre rok 2023
1	SANÁCIA	<ul style="list-style-type: none"> - aktualizovať statický posudok - urgentne riešiť havarijný stav objektov vo vlastníctve mesta BB na základe aktualizovaného statického posudku - vyhlásiť verejnú zbierku na financovanie záchranných prác
2	URBANIZMUS A ARCHITEKTÚRA	<ul style="list-style-type: none"> - zadefinovať celkovú víziu a určiť čo je prvý impulz rozvoja v areáli + navrhnuť etapizáciu investície a prvý pilotný objekt - navrhnuť spôsoby a modely, aby projekt revitalizácie MH nebol pre mesto BB veľké sústo a ako mesto BB nenechať v celom procese osamotené - nechať spracovať overovaciu štúdiu na celý areál (pred zadaním medzinárodnej súťaže) - zahájiť aktivistickú - nultú etapu “aktivít” v Medenom hámri (s ohľadom na bezpečnosť priestoru pre verejnosť) - v spolupráci so združením ZA! Medený hámor - spoločne s STU, Ústavom manažmentu hľadať finančné zdroje na financovanie prípravy a realizácie medzinárodnej architektonickej súťaže
3	PAMIATKOVÁ OBNOVA	<ul style="list-style-type: none"> - pripraviť prezentáciu hiartov v súčasnom stave - prioritizovať Medený hámor na Ministerstve kultúry SR pre možnosť čerpať Nórske fondy - nechať spracovať serióznú historickú štúdiu o “ceste medi”, opretú o archívy
4	PLÁNOVANIE A RIADENIE	<ul style="list-style-type: none"> - obnoviť činnosť pracovnej skupiny a jej podskupín - na meste vytvoriť pozíciu tzv. manažéra revitalizácie MH - spracovať strategický dokument komplexnej revitalizácie Medeného hámra ako integrovanej územnej investície (IÚI) a presadiť ju na úrovni IÚS UMR BB a IÚS VÚC BBSK
5	KOMUNIKÁCIA A PARTICIPÁCIA	<ul style="list-style-type: none"> - prezentovať výstupy z 1. etapy výskumov aj z odborného fóra - prezentovať aktuálne informácie ku MH poslancom mestského zastupiteľstva - nájsť formu ako priebežne komunikovať “medenú históriu” mesta a okolia
6	EURÓPSKE DEDIČSTVO A MEDZINÁRODNÉ PARTNERSTVÁ	<ul style="list-style-type: none"> - postupne dávať o sebe vedieť v zahraničí a získavať partnerstvá pre medzinárodné projekty (Interreg HUSKOUA, Creative Europe, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus)
7	VLASTNÍCTVO A SPRÁVA	<ul style="list-style-type: none"> - zahájiť rokovania o odkúpení celého areálu / prípadnom podpise dohody s vlastníkmi a rozhodnúť sa o tom, kto bude investorom revitalizácie areálu MH - rozhodnúť sa o forme správovského subjektu
8	FINANCOVANIE	<ul style="list-style-type: none"> - získať viac informácií o “holandskom modeli revitalizácie technických pamiatok” - spracovanie strategického dokumentu - viď téma 4

Samostatnou prílohou tohto záznamu je odborný názor doc. Ing. Eva Kráľová, CSc., Ústav manažmentu STU v Bratislave, ktorý vznikol ako súčasť procesu pripomienkovania tohto záznamu.

Čo bolo počas diskusie zaznamenané ako "povedané" medzi riadkami

Obrázok je vyňatý zo zápisu Evy Mazancovej z MsÚ Banská Bystrica (zvyšný obsah bol zapracovaný do tohto dokumentu).

Fotodokumentácia

foto: anonym

foto: Kristián Néky

foto: Kristián Néky

foto: Kristián Néky

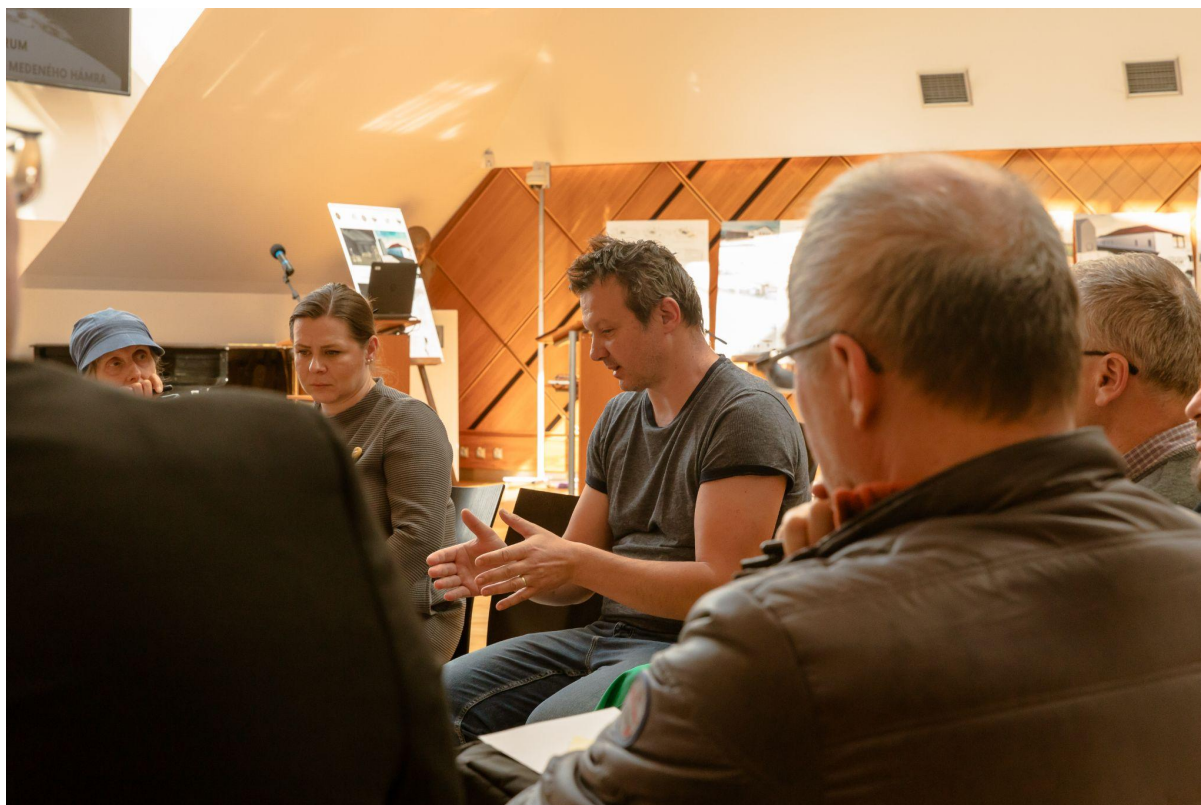

foto: Kristián Néky

foto: Kristián Néky

foto: Jana Pelikánová

foto: Jana Pelikánová